

in Izak zal u het zaad geroepen worden; vgl. Hebr. 11:18; Rom. 9:11, uit Hem, die roept; Rom. 9:24, die Hij ook geroepen heeft. Voorts: 1 Cor. 1:9, tot gemeenschap geroepen; 1 Cor. 7:15 door God geroepen in vrede; vs 17 ieder zooals God hem geroepen heeft; vs 18 zooals ieder geroepen is, besneden dan wel onbesneden; vs 20 in de roeping, waarmee iemand geroepen is, vgl. Ef. 4:1, vs 21 als slaaf geroepen zijn; vgl. vs 22; 1 Cor. 7:24, ieder in dat waarin hij geroepen is, 10:27 als iemand der ongeloovigen u roept; of noodt; Gal. 1:6 (geroepen in genade, vgl. vs 15); 5:8 (die u geroepen heeft), vs 13 (geroepen op vrijheid); Ef. 4:4 (in één hoop geroepen); Col. 1:12 die (geroepen en) geschikt gemaakt heeft; 3:15 (geroepen tot vrede); 1 Thes. 2:12 (die u geroepen heeft); 4:7 (geroepen in heiligmaking); 5:24 (die u roept is getrouwd); 2 Thes. 2:14 (ge-

roepen door het evangelie tot.....); 1 Tim. 6:12 geroepen tot het leven; 2 Tim. 1:9 geroepen met heilige roeping; Hebr. 5:4 door God geroepen worden tot een ambt; 9:15 geroepen ontvangen de belofte van de zaak; 11:8 Abraham door geloof geroepen; 1 Petr. 1:15 overeenkomstig Hem die u riep; 2:9 geroepen uit duisternis tot het licht; vs 21 hiertoe geroepen; 3:9 idem; 5:10 geroepen tot heerlijkheid; 2 Petr. 1:3 geroepen door heerlijkheid; Openb. 19:9 geroepen tot het avondmaal.

Men ziet, er moet al heel wat weerstand overwonnen worden, om, zooals Groshede op Hebr. 11:18 doet, de vertaling: in Izak zal u zaad in het aanzijn geroepen worden, af te wijzen. De gronden voor die afwijzing komen nog wel ter sprake. Voor ditmaal volstaan we met deze verwijzing naar ons allen bekende en geliefde bijbelplaatsen.

K. S.

DE PARTIJ

De politieke partij heeft langzamerhand in het staatkundige leven een geweldige, om niet te zeggen overheersende, betekenis gekregen. Niet alleen zijn de partijen erop uit om de kennis van en het inzicht in haar politieke beginselen bij de eigen leden te verdiepen en van die beginselen uit te dragen in het midden van het volk, maar zij hebben ook een belangrijke functie ten aanzien van de samenstelling van de vertegenwoordiging des volks bij de overheid. Zij zijn het die voor de verkiezingen de kandidatenlijsten opmaken, en van degenen die lid zijn van de Tweede Kamer wordt dan gezegd dat zij daar zitting hebben namens een bepaalde partij, dat zij daar een bepaalde partij vertegenwoordigen.

Ook ten aanzien van de samenstelling van een ministerie laten de partijen zich steeds meer gelden. Volgens de grondwet benoemt en ontslaat de Kroon de ministers naar welgevallen. Maar de praktijk gaat langzamerhand zoo worden dat de partijen beslissen wie al of niet minister mag wezen. Toen de politieke actie in Indië begon liet de Partij van de Arbeid een manifest uitgaan ter verdediging van de houding van het Kabinet, ook van de socialistische ministers, waarin gezegd werd: Vele partijleden zullen wel de vraag stellen: moeten wij onze minister niet terugroepen? Alsof de ministers vertegenwoordigers, afgezanten zijn van een partij, en niet raadslieden der Kroon. Een kabinetsformateur heeft in deze constellatie een uiterst moeilijke taak. Hij heeft niet alleen te doen met mannen die hij uitnodigt een ministersportefeuille te aanvaarden op basis van een door hem geformuleerd programma, hij heeft ook te doen met de Kamerfracties der partijen waarvan deze mannen lid zijn en met die partijen zelf.

De zelfstandigheid van ministers en Kamerleden komt op die manier sterk in het gedrang. Ministers voeren een beleid dat uitgegeven wordt door de partij waarvan zij deel uitmaken en leggen van dat beleid rekenschap af voor hun partij. Gedurende de laatste jaren is het herhaaldelijk vertoond dat ministers in partijvergaderingen mededeelingen deden die in de volksvertegenwoordiging thuis hoorden.

Ook de Kamerleden worden geheel ingekapseld in het partijverband. Bij de gratie van de partij zijn zij geplaatst op de kandidatenlijst en in alle deelen worden zij geacht gebonden te zijn aan partijbeslissingen. Voor een afwijkend inzicht is weinig of geen plaats. Het optreden van specialiteiten in de Kamer, van deskundigen op een bepaald gebied, verhindert anderen het spreken. De rantsoenering van den spreektijd doet daarbij dan het hare. Voor iemand, die in een bepaald opzicht het partijstandpunt niet deelt, blijft er geen gelegenheid over om daaraan in de volksvertegenwoordiging uiting te geven.

Ook in de breedheid van de programma's van actie komt uit de heersche plaats van de partij. De programma's van actie bevatten een lange rij van wenschen welke vervulling door de partij worden nagestreefd. Wenschen voor stad en platteland, voor patroon en arbeider, voor landbouw en industrie, voor bedrijf en handel en weet ik wat allemaal. En natuurlijk moeten de kandidaten, die door een partij naar voren gebracht worden, daarmee instemmen.

Er wordt niet gevraagd of zij instemmen met het programma van beginselen, terwijl de verdere uitwerking daarvan in de concrete situatie aan hun zelfstandig inzicht wordt overgelaten, er wordt niet gevraagd een beginselverklaring ten aanzien van een concreet punt waar het bij een bepaalde verkiezing om gaat. De opstelling van een breed programma van actie ligt de kandidaten bijna op elk punt vast en berooft hen van hun zelfstandigheid.

Dat is evenzeer het geval met het kiezersvolk. In naam is het zoo dat de partijleden tezamen de kandidatenlijst opstellen. In werkelijkheid hebben zij er maar weinig invloed op. Het stelsel van de evenredige vertegenwoordiging brengt met zich mee dat de kandidatenlijsten over het gehele land ongeveer gelijk-luidend moeten wezen. En dus heeft een landelijk partijbestuur of centraal comité hierin vrijwel alles te zeggen. De partijleden kunnen haast niet anders dan zich neerleggen bij wat het landelijk bestuur in dezen voorstelt. Dezelfde evenredige vertegenwoordiging heeft ook tot gevolg dat men nauwelijks meer op een persoon maar op een lijst stemt, op een partij. Men kiest geen Kamerleden maar Kamerfracties. Het districtenstelsel, hoezeer daaraan vele gebreken kleefden, bood toch dit voordeel dat men stemde op een bepaald persoon aan wien men zijn vertrouwen schonk voor de behartiging der zaken van land en volk. Nu valt het accent veel meer op de lijst, op de partij, en de stemmen die no. 1 van de lijst boven den kiezer heeft dalen af naar no. 2 en zoo vervolgens. Prof. Fabius vertelt ergens — ik kan op 't oogenblik niet nagaan, waar precies — een aardige anedote. Hij werd door een kiesvereniging uitgenodigd om te komen spreken voor den heer Idenburg, die de eerste plaats op de lijst innam. Prof. Fabius antwoordde dat hij voor Idenburg niet behoefde te spreken. Die kwam er wel. Die stond immers no. 1. Zijn spreken voor die kiesvereniging

Processen aflasten?

Zonder duidelijke verklaring van de overzijde?

Er zijn enkele coincidenties, die ieder opvallen.

Nummer één: terzelfder tijd, waarin ds B. A. Bos ons aankondigt, dat het de tijd is, om nu maar door al die officiële deputaatschappen heen te breken en de zaken van de kerken, vastgelegd op officiële papieren en met de zwaarste accenten, thans aan te pakken langs particulieren weg, kwam een inzender in het nieuwe blad van de bezwaarden onder de synodocratie zijn geestverwanten verzoeken hetzelfde te doen, en zijn oproep te doen overnemen door andere bladen. Gelukkig is de redactie van het blad nog niet zoover; die wil tenminste (b.v. twee keer) eerst schriftelijk, en dan pas mondeling laten handelen. Groningens snode heeft, wijselijk, niet gezegd: twee keer (want men kan ook twee keer elkaar schriftelijk op slep-touw nemen), doch de vraag, wanneer eventueel het mondeling gesprek zou kunnen beginnen, laten afhangen van den stand van zaken. Intusschen valt deze gelijktijdigheid van actie op.

Nummer twee: in „De Strijdende Kerk“ (het blad, waarvan de toch wel toezienende leiders het „kleinere werk“ overlaten, terwijl zijzelf voorloopig buiten de nieuw geopende arena blijven) wordt geklaagd: de Hooze Raad heeft gesproken. Blijkbaar sprak de Hooze Raad niet naar hun zin, en evenmin naar den zin der financiers, die De Strijdende Kerk tot nu toe hebben betaald. Men heeft indertijd verzekerd, toen men de processen van dien kant begon: wij willen geen geval-Bilthoven, doch een andere procesvoering, en zich getroost met de verzekering: het komt straks wel in orde, over heel de linie, als de Hooze Raad er aan te pas komt. Thans blijkt, dat ook bij den Hooze Raad in bepaalde gevallen recht gedaan wordt naar het door de Gereformeerde Kerken aanvaarde principe van de plaatselijke kerk, die eigen rechten heeft, en het verband RIJWILLIG heeft aangegaan, zonder voor het ZIJN van kerk van dat verband afhankelijk te zijn.

Het dringt nu tot de synodocratische kringen door, dat de van die zijde opgezette en tegen alle andere invitatie (ik was er bij, toen in Groningen de eerste classale vergaderingen van ons haar best deden voor onderlinge schikking over heel de linie) doorgezette processen wel eens anders kunnen verlopen dan men zeker vertrouwde. Inderdaad, God heeft ons, al is de uitkomst van op bepaalde wijze opgezette rechtspraak soms nog onrechtvaardig (Giessendam), toch de groote en ongedachte weldaad bewezen, dat het gereformeerde kerkrecht weer doorklinkt ook naar hoogste rechtscolleges.

En zie, terwijl nu de Hooze Raad de aandacht van „De Strijdende Kerk“ heeft gespannen, en men ginds elkaar opwekt tot een miljoenenactie, om de kerkelijke goederen die men verloor te herstellen, en de gemeenten omsloeg tot een zeker bedrag (hier en daar klagende, dat het niet vlot binnenkomt), daar komt ds Bos ons opwekken om onmiddellijk hangende processen te doen staken.

Ons advies is, dat de kerken zich niet in een goedbedoelde opwelling laten brengen tot ongedachte en gevaarlijke experimenten. Tot nu toe heeft de overzijde niets gedaan, wat ook maar iets van Schriftuurlijk verstande toenadering in zich sluit. Wel heeft men alles erger gemaakt, en de „linksche“ groep, waartegen we ons verzetten, laten voortwoekeren, vernielende in korten tijd, wat jaren lang geen kans gaf, vernietigd te worden. Het zou wel zeer onjuist zijn, de problemstelling, dat het broeders in Christus zijn, die van hun goederen BEROOFT zijn (!) over te nemen (want de goederen zijn van Christus, en het beheer ervan staat aan hem die zich houdt aan het geschreven recht van art. 31 K.O.). Bovendien: wat weet men van de overzijde, en van wat men daar van plan is? Is dit „de minste zijn“? Heelemaal niet; want de goederen zijn niet zaakjes van ons, menschen, doch van Christus' toeh al zoo mishandelde kerk.

En dan voorts: vergeet niet, dat de eerste processen zijn opgezet en doorgezet van de andere zijde. Vergaet ook niet, dat de pleiters van „de overzijde“ met elkander in overleg zijn getreden, omtrent de defini-

tieve „juridische vooruitzichten“. De cassatiebehandeling heeft zeer veel van hun tijd gevraagd, en ze besloten toen, de zaken opnieuw na te gaan.

Vergeet niet, dat tegen ons geroepen is met veel pathos, hoewel met geringe kennis van zaken: laat alle dingen eerlijk en met orde geschieden. En geeft van dezen schriftuurlijken regel een eerlijke en juiste exegese. Geeft de eigendommen van de geloovigen, die toch al zoo pijnlijk vervolgd zijn, niet in een opwelling over, en laat niet onze geleerden zich doen hooren tegen overelkaar, tenzij we zeker weten, dat in elk geval de voorzichtigheid der slangen is gepaard met de oprechtheid der duiven.

Niet wij hebben die processen gewild. En alle zaken hangen samen.

Onder alles is de benauwende gedachte: wat zou men doen voor de eenheid, als de strijd tot een paar menschen was beperkt gebleven en als de Hooze Raad definitief had beslist in een voor de overzijde gunstigen zin?

Dat is geen kwestie van wantrouwen (Berkouwer). Wel een zaak van niet-vertrouwen. Dr Berkouwer moet niet daarover klagen. Vertrouwt hij ONS misschien? Is hij vergeten wat ook hij ondertekende: deze man gaat in tegen de kerkorde, en we weten dat ook z e e r w e l ? Is dat soms w e l -vertrouwen?

Ds Bos spreekt van de officiële deputaatschappen doorbreken. Allicht is het hem niet bekend, maar ook in dit geval is het zoo. Want de kwestie van minnelijke schikking over heel de linie (en dan met „gelijk-oversteken“) heeft al de aandacht van deputaten gehad. Maar niemand improviseerde in dezen.

Houdt het hoofd koel; en laat het vredes-offensief (ik denk bij dit woord niet aan ds Bos, wel aan wie staan toe te zien) u niet verleiden om de situatie niet meer klaar en scherp te zien.

Zoo staat het ook met de „wederzijdsche schuld-belijdenis“, waarover ds Bos schrijft. Daarover willen we ook eenige woorden zeggen in een volgend nummer. In het algemeen herhalen we: wij zijn schuldig indien wij wie met ons in contact treden wil, den pas dadelijk afsnijden. Maar we zijn óók schuldig, indien we kerkzaken onzakelijk bejegenen.

K. S.

Theologische Hoogeschooldag

Enkele korte mededeelingen.

De ingekomen berichten van bezoekers zijn verblijdend veel.

Terwille van de goede orde zal nu, volgens den tijd van ontvangst der ingekomen berichten, aan correspondenten een kaart gezonden worden, met opgave van het kerkgebouw, waar voor de gemelde bezoekers plaats wordt ingeruimd. Twee gebouwen zijn al vol; aan het derde zijn we al begonnen.

De Pedel der Hoogeschool, de Heer J. Bos, Broederweg 15, zal de kaarten toezenden. Laat men zoo veel mogelijk te voren bericht zenden. Er is plaats genoeg; en..... een dak boven het hoofd!

Wie thans zich melden, zullen een kaart ontvangen voor het derde gebouw.

De namen der sprekers komen binnenkort in ons blad. Datum bidstond: 29 September; van den School-dag zelf 30 September. Bidstond 29 September, half acht, Nieuwe Kerk aan den Broederweg; voorganger prof. B. Holwerda.

Mocht — wat uit de binnengekomen berichten niet blijkt — ook voor den Bidstond één gebouw te weinig ruimte bieden, dan zal getracht worden een tweede Bidstondvergadering te beleggen, terzelfder tijd (omdat anders de Begroetingsamenkomst in het gedrang zou komen).

We houden goeden moed.

P.S. Verzoekt zoo spoedig mogelijk logies aan te vragen bij den Heer J. Bos, bovengenoemd. Er is veel te regelen, daarom tijdig aanvragen a.u.b.!

K. S.

moest zijn stond.

De wet iemand, d op 'n bepa komen vo z.g. voorl verkozen ijheid g dat menee aan mene van de p candidate wettelijke partij, di de door plaats kr voor een niet aan minderhe maar uit paalden didaat d kan het candida hem een loop der we moet maar h lager ge af van d keur ge achtige al eenh volgorde

Eeni

Ook tus one Rom. 11 scheid t heid is onderw ze dat er niet dwaas

Als i ping vi in het l ping he Dit k mag he in alle Even

zegt: „ op aan theocr kennen niet sa

Wat is: een zijn ge en aan de vol Jezus king t „Dit Nu,

ontzag als m Konin leen n meren

„Vo de sel is ten onder kerke Bed uit D vrije satie

Nop en Di onder Overl in de wijze twee in des een k onder

Kerk het k kome profe Open weg”

No Nu heid